

Февруари, 2024г.

Здравей ! Това е бюлетинът „Финансови уроци за пораснали деца“. Една спонтанна идея вдъхновена от личния опит, емоции и преживявания в света на инвестициите. Ако си изпуснал някои от предишните бюлетини, можеш да ги намериш [ТУК](#). Приятно четене!

От мен

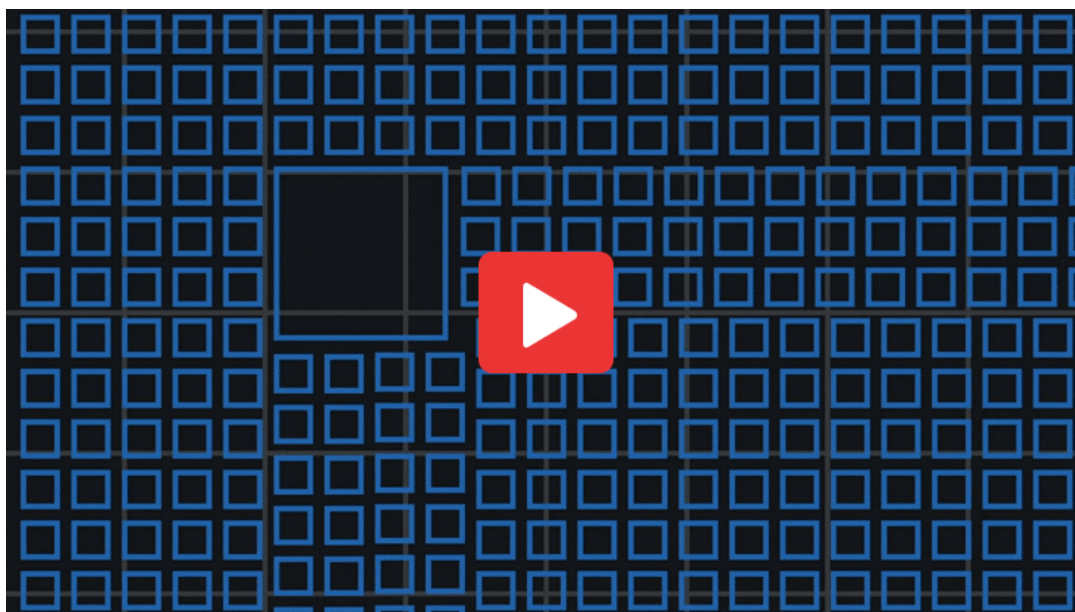
В този брой на месечния бюлетин искам отново да си поговорим по темата за различните стратегии в инвестирането, като отново не вземаме страна в спора коя стратегия е по-успешна. Макар лично аз да изповядвам малко по-консервативен подход, също така правя и умерени опити да изпреваря пазара. Това ми носи необходимата доза адреналин, и разбира се, удовлетворение, когато сполуча. Но когато трябва да отговарям на въпроса "Успяваш ли да изпреварваш пазара?", аз казвам "Зависи" и насочвам хората към статията "[Естествено, че мога да изпреваря пазара, но...](#)", където този въпрос е подробно разгледан и неговата условност е разнищана в детайли.

В любимия ми *TED talks*, Ричард Кофин хвърля поглед към различните инвестиционни стратегии за подбор и търгуване на акции от 43 000 компании, представени на публичните борси. Както всичко друго в този свят, инвеститорските стратегии не са просто

черни и бели или с други думи консервативни и агресивни. Те могат да бъдат навсякъде между тези две крайности.

Изгледайте това кратко, но много информативно видео. Може би то ще ви помогне да подберете правилно вашата стратегия.

Как инвеститорите подбират акции?

Консервативният ъгъл на инвеститора

Днес в консервативния ъгъл на инвеститора, ще поговорим за начините да се справим с чувството на пропуснатите ползи. Или още познато като ефектът FOMO (fear of missing out).

В зависимост от това колко запален ентузиаст-инвеститор сте степента, в която изпитвате това чувство, варира. За тези от вас, за които е важно да бъдеш винаги успешен и на първо място по постижения, FOMO ефектът може да носи силна болка. Но има много начини за справяне с него, като най-успешният е обучението. Ако вие добре разбирате своите емоции и си давате сметка за това как работят пазарите, ще знаете, че не на всеки влак можем да се качим и не винаги можем да бъдем първи по успех. А и въобще не е необходимо.

В статията ["За изпуснатите влакове"](#) разглеждам конкретен пример на изпуснат влак от последните два месеца, който за един инвеститор новобранец би породил съжаление. За да останат

негативите само на фаза *съжаление* и да не преминат към фаза *непремерени и закъснели действия*, ви препоръчам да прочетете текста, част от който споделям тук.

За изпуснатите влакове

“

...Когато приятел попита аз какво ще направя, знаейки че се отказах от акциите на тази компания (SMCI) много преди да се вдигне на днешните нива, аз му отговорих, че няма да я купя, защото въпросът за мен вече е принципен. Въпросът е принципен не защото гордостта ми е накърнена от това, че съм взел така нареченото „грешно“ решение преди няколко месеца, а по следната, далеч по-важна причина от моето его.

Според емоционалния цикъл на инвеститора, за който съм говорил нееднократно, както ще видите в картинката по-долу, **рискът за закупуване на даден актив е много по-голям, когато цената е високо горе и ентузиазмът е преминал в еуфория**. А такава може лесно да се забележи и е повсеместна с този актив. **Принципът се състои в това да успяваме да се справим с еуфорията и напрежението от пропуснатите ползи и да не купуваме активи, когато са високо горе**. Не специално за SuperMicro, а по принцип. Защото независимо от това какво ще се

случи конкретно с тази компания и дали цената ѝ от 700, 800 или 1000 долара след 3, 4 или 5-кратно увеличение е адекватна или не, тя определено е в еуфорична територия, стигайки тези стойности в рамките на месец, два.

Позволявайки си да гоня този изпуснат влак и евентуално да се кача в последния му вагон, моята нагласа е вече под напрежение. При всяка малка корекция аз ще съзирам край на покачването и това ще ми създаде емоции, които ще ме накарат да взема грешно решение. **Самият въпрос „да купя ли?“/„не е ли късно?“ запалва фитила на емоционалната бомба, която в някакъв момент неимоверно ще гръмне.** Има ли въобще смисъл да се вкарвам в подобно приключение? В конкретния случай със SuperMicro или с който и да е заминал влак? Било той заминал на базата на великолепни финансови резултати или в резултат на еуфоричен хайп. Не, не си заслужава и в това се състои принципът. Много по-смислено е да се търсят други възможности, а такива се появяват непрекъснато...

[Към цялата статия](#)

Агресивният ъгъл на инвеститора

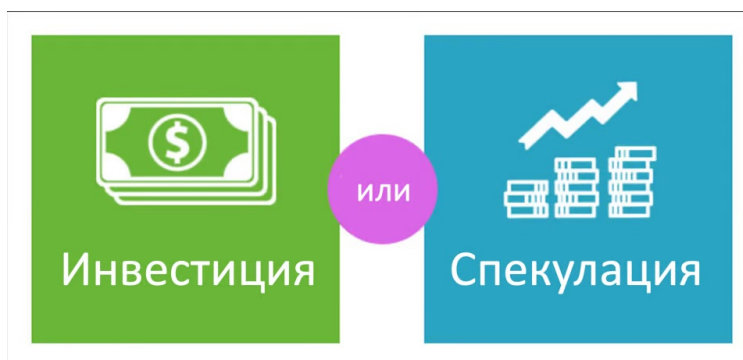
Колкото по-дълго сте в инвестиционните среди, толкова повече се повишава шансът да се сблъскате с една от вечните полемки - спорът за инвеститора и спекуланта. В зависимост от това дали ще си позволите да споделите с ваши съмишленици своята инвеститорска стратегия има дори опасност да влезете в епицентъра на подобен спор, че дори и да бъдете посочен с пръст и определен със сякаш обидното наименование "*спекулант*".

За мен този спор е безсмислен, защото макар думата "*спекулант*" да носи някакви историческо негативни вибрации и по-специално в българския език, то границите между това, което в инвеститорските среди се нарича спекулант и инвеститор, са размити и

неопределени. Така че всеки опит да се направи разлика между двете е изкуствен и пресилен.

В статията ["Има ли разлика между инвеститор и спекулант и каква е ползата от намирането ѝ?"](#) разглеждам точно този въпрос в опит да пренасоча разговорите в далеч по-полезни и ползотворни теми и да оставя инвеститорите и спекулантите на мира. Вижте откъс от статията тук.

Има ли разлика между инвеститор и спекулант и каква е ползата от намирането ѝ?

“

...Следваща прилика е в това, че и двете групи търгуват с **едни и същи видове активи**, като няма никакво разграничение – спекулантите например да трябва да търгуват предимно с акции и имоти, а пък инвеститорите – с облигации, ценни метали или криптовалюти. Нищо подобно – всички активи са достъпни и се използват от всички. Дори не може да се говори за предпочитания. Има хора, наричащи себе си инвеститори, които вярват, че биткойн е нещо, в което си заслужава да вложат парите си, смятайки че след 10-15 години това ще е световната валута. Също така има и търговци, извършващи почасови сделки с разлика няколко цента в най-стабилните активи. Всякакъв опит за изказване на любими активи на едната или другата група е силно некоректно и необосновано.

Продължаваме нататък. Твърди се, че спекулантите се различават от инвеститорите по това, че се опитват да

правят **маркет тайминг**. Или с други думи, консултират се с движението на цената на актива и спрямо нея взимат решения дали е удачен момент за извършване на сделка. Издебват моментите, в които виждат полза за своите намерения. Това обаче е също така вярно и за групата, наричаща себе си инвеститори. Една от популярните стратегии за инвестиране – value investing, е именно свързана с откриването на моментно подценени големи и стабилни компании, чиято цена е паднала незаслужено. Тази стратегия се изповядва от известни инвеститори като Уорън Бъфет, чийто ментор написва библията в инвестирането – "Интелигентният инвеститор", книга занимаваща се с такъв вид инвестиране. Това е маркет тайминг от най-чист вид и както казах често практикуван начин за влизане в позиция. Инвеститорите могат да наричат това си действие инвестиция, а спекулантите – възможност, но то е едно и също...

[Към цялата статия](#)

Емоциите на инвеститора

Спазвайки своето обещание, продължавам с идеята постепенно да ви запознавам с различните психологически склонности, които често без да си даваме сметка ръководят нашите инвеститорски решения.

Във всяко издание на бюлетина ще споделям по една и ще поразсъждаваме по въпросите защо се случва, как ни влияе и начини да се справим с нея. Изваждането на показ и осъзнаването им ще ни даде шанса съзнателно да се борим с тях.

Днес ще говорим за **принципа на следване на стадото**. Или с други думи, подсъзнателното ни желание да следваме останалите и да правим като тях.

“

Принципът на следване на стадото – Често инвеститорите наблюдават действията на другите и действат по сходен начин, вместо да вземат самостоятелни решения или да се информират преди това. Предоверяването или спестяването на усилия за извършване на проучване не е добра идея. Това, че много хора действат по сходен начин, не е непременно показател за правилността на техните действия. Ако сте чували правилото *"купувай, когато другите се страхуват, и продавай, когато останалите проявяват алчност"*, то има своята причина. Въпреки това, този съвет е в противоречие с естествения ни инстинкт и често го пренебрегваме. Струва ни се, че е по-сигурно да правим това, което и другите правят. Казваме си: *"Ако всички така са решили, кой съм аз да плувам срещу течението?"*. Няма да разглеждаме въпроса дали е правилно да последвате мнозинството в конкретна ситуация. От значение е да имате предвид този факт и да вземате решенията си индивидуално, след като сте помислили. Не трябва да се поддавате на естествения психологически стимул, породен от причини, като например фактът, че хората имат социална нужда да се идентифицират с обществото и вървенето срещу него

поражда отрицателни чувства, и е противоестествено от психологична гледна точка.

Освен това често действаме както другите, защото не считаме себе си за достатъчно компетентни, за да се противопоставим на това, което в главата ни изглежда като сумарната експертност на голяма група от хора. "Няма как всичките тези хора да не знаят повече от мен" или "Не е възможно всички да грешат". В действителност голяма част от тези хора постъпват точно като нас и следват определена посока, просто защото всички вървят там. Затова се опитваме да се научим да имаме собствено мнение и да го отстояваме, независимо от натиска, който този психологически ефект оказва върху нас. За да бъдем индивидуални, помагат както подготовката, така и опитът.

Полезни линкове

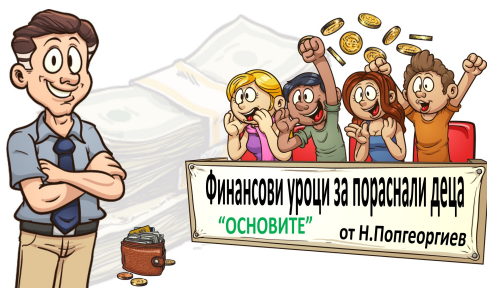
[Статия "За изпуснатите влакове"](#)

[Статия "Има ли разлика между инвеститор и спекулант и каква е ползата от намирането ѝ?"](#)

[TED - Как инвеститорите подбират акции?](#)

[Моето портфолио към края на Февруари 2024 година](#)

За курса по инвестиции

Продължителност: 5 часа

Трудност: За начинаещи

Вид на курса: Онлайн видеа с презентации

**Моля, не приемайте нищо от моите материали като директен съвет за купуване или продаване на активи.*

***Моето портфолио е много концентрирано и носи съществен риск. Не е уместно сляпо да го следвате. Изготвянето на личен финансов портфейл е индивидуална задача, която всеки независимо трябва да свърши за себе си.*

Ако сте получили този имейл от ваш колега или приятел и искате да се абонирате, можете да го направите тук.

АБОНИРАЙТЕ СЕ

NIKROPG.COM

Вие получавате този имейл, защото сте се регистрирали

Отписване

